

Tarih : 17.08.2009

Sayı: 2009/0394

T.C.
İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
İMAR VE ŞEHİRCİLİK DAİRE BAŞKANLIĞI
Şehir Planlama Müdürlüğü'ne,

Konu: İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nca 15 Haziran 2009 tarihinde onanarak 17 Temmuz 2009 tarihinden itibaren askıya çıkarılan 1/100 000 Ölçekli İstanbul İl Çevre Düzeni Planı'na ilişkin itirazlarımız.

13.02.2009 tarihinde İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 103 sayılı kararıyla kabul edilen ve 15.06.2009 tarihinde İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı tarafından onaylanan 1/100.000 ölçekli İstanbul Çevre Düzeni Planı 17.07.2009 tarihinde askıya çıkarılmıştır. Plan şubemiz tarafından incelenerek aşağıdaki hususlarda plana ilişkin itirazlarımız oluşturulmuştur:

Planlama döneminde mer'î planlar, mevcut boş alan ve yapı stoku, doğal ve yapay eşikler dikkate alınarak İstanbul İli için itiraz konusu Plan tarafından 16 milyon kişilik nüfusun belirlendiği anlaşılmaktadır. Bu çerçevede, mevcut dokuya yerleştirilebilecek ek nüfusun (emme kapasitesi) yaklaşık 1 milyon kişi olduğu, yeni gelişme alanlarına yerleşebilecek ek nüfusun ise yaklaşık 2,5 milyon olarak belirlendiği görülmektedir.

Plan tarafından öngörülen 16 milyon kişilik hedef nüfus ile 22-25 milyon kişi arasında olacağı tahmin edilen projeksiyon nüfus arasında kabul edilemez bir fark bulunmaktadır. Projeksiyon nüfusunun üst değeri olarak belirlenen 25 milyon kişinin gerçekleşmesi halinde, önümüzdeki 20 yıllık dönemde İstanbul nüfusu iki katına çıkmış olacaktır. Projeksiyon nüfusundaki söz konusu yüksek değerlerin yeniden irdelenmesi, makul nüfus hedeflerinin tanımlanması bakımından da önemlidir.

Öte yandan, Plan'ın hedef nüfusunun, "doğal eşiklerin çok sınırlı olarak aşıldığı, yeterli seviyelerde ve nitelikte donatı alanı karşılayabilecek ve depremsellik açısından rasyonel yerleşme yoğunluklarının getirilebildiği bir plan senaryosunun sonucu" olarak sınırlandırılmaya çalışılması doğru bir yaklaşım olmakla birlikte, projeksiyon nüfusuna ilişkin 'en kötü senaryo'nun gerçekleşmemesi ve nüfus artışının sınırlandırılması hedefine ulaşılması için hangi uygulama araçlarının tanımlandığı belirsizdir.

İtiraz konusu Plan'ın tekrar değerlendirilmesi gereken kararlarından biri konut gelişme alanları ile ilgilidir. Konut alanları mevcut durumda 54.620 hektar iken itiraz konusu Plan ile ek 11.760 hektar gelişme alanı düzenlenmiş bulunmaktadır. Meskun alanlar belirlenirken mevcut boş konut stokunun değerlendirildiği ifade edilmektedir; ancak bu meskun alanların tespitinde sıhhileştirilmesi de öngörülen (Plan Raporu s. 608) plansız ve sağlıklı yapılaşmış alanlar ile yerleşimin bir parçası olarak değerlendirildiği ifade edilen (Plan Raporu s.583) 2b niteliğindeki alanlardaki plansız yapılaşmış alanların hesaba katılıp katılmadığı hususunda bir açıklık bulunmamaktadır.

Özellikle Silivri ve Sazlıdere Bölgelerinde yer alan konut gelişme alanları mevcut mutlak tarım toprakları üzerinde yer aldığından, önemli çekincelerimizden birini oluşturmaktadır.

Plan raporu doğal kaynakların sürdürülebilirliği ilkesini esas kabul ederken öte yandan *“batıdaki yeni gelişme alanlarında mutlak korunması gerekli tarım topraklarının sınırlı kullanılması”*nın söz konusu olduğunu ifade etmektedir (Plan Raporu, s.617).

Gelişme konut alanlarının iki yaka arasındaki dağılımını incelediğimizde oranların çarpıcı olduğu görülmektedir. Plan’da 11.645 hektar. gelişme alanının 11.260 hektarı Avrupa Yakası, 385 hektarı Anadolu Yakası’nda önerilmiştir (Plan Raporu s.610). 11.260 hektarlık gelişme alanlarının ağırlıklı olarak mevcutta da hızlı bir gelişme eğilimi gösteren Silivri–Büyükçekmece Gölü aksına yerleştirilmesi, Silivri bölgesi için öngörülen diğer fonksiyonlarla birlikte düşünüldüğünde, bölgedeki yapılaşmanın endişe verici boyutlara ulaşabileceği ve uzun süreden bu yana zaten tehdit altında olan nitelikli tarım topraklarını daha da ciddi boyutlarda tehdit edeceği söylenebilir.

Buna ek olarak, itiraz konusu Plan’ın konut gelişme alanı olarak belirlediği 11.645 hektar yüzölçümlü alanın mekansal dağılımında geçtiğimiz yıllarda TOKİ ve KİPTAŞ tarafından yapılan yer seçimlerinin büyük ölçüde belirleyici olduğu tespit edilmiştir. Kayabaşı, Ispartakule, Hadımköy bunların başında gelmektedir. Mevzii imar planları ve/veya imar planı değişiklikleriyle oluşturulan ve çoğunluğu şehircilik ilkelerine aykırılık savıyla dava konusu olan bu konut alanlarının itiraz konusu Plan’a aktarılmış olması hususu plan kademelenmesi bakımından olumsuz bir durum yaratmaktadır. Plan bütünlüğü açısından, İstanbul Çevre Düzeni Planı’nda koruma ve gelişme alanlarının özellikleri dikkate alınarak gelişme konut alanlarının belirlenmesi yaklaşımı yerine, TOKİ ve KİPTAŞ’ın geçtiğimiz yıllarda noktasal kararlar ile geliştirdiği konut projelerinin aynen kabul edilmesi açıklanabilir bulunmamaktadır.

İtiraz konusu Plan’ın üzerinde durulması gereken önemli kararlarından biri de sanayi alanlarının desantralizasyonuna yönelik kararlardır. Plan, İstanbul için kabul ettiği vizyon doğrultusunda öngördüğü yapısal dönüşümün gereği olarak başta MİA ve çevresi olmak üzere kent içinde yer alan sanayinin desantralizasyonunu esas almaktadır.

Kuşkusuz ki, plansız sanayileşmeye dayalı kentleşmenin İstanbul’a ve ülkemiz kentleşmesine zararlarının olduğu planlama esasları bakımından genel kabul gören bir değerlendirmedir. Bölgeler arası eşitsiz gelişmenin de başlıca nedenlerinden biri sanayi gelişmesinin İstanbul metropoliten alanı ve yakın çevresinde yoğunlaşmış olmasından kaynaklanmaktadır. Bu nedenlerle İstanbul’da sanayi gelişmesinin kontrol altına alınması ve mevcut sanayi alanlarının yeniden değerlendirilmesi elzemdir.

Ancak, ülkemiz ekonomisinin yarısından fazlasını oluşturan İstanbul metropoliten alanındaki mevcut sanayi alanlarının desantralize edilmesine yönelik planlama kararları verilirken detaylı sektörel analizlerin yanında toplumsal etkilerinin de değerlendirileceği kapsamlı çalışmalar yapılması gerekmektedir. Başka bir ifadeyle, İstanbul’da yer alan mevcut sanayi alanlarının konum olarak incelenmesi paralelinde sektörel bakımdan da incelenmesinde yarar bulunmaktadır. Böyle bir inceleme sonucunda sektörel ve alansal değerlendirmelerin birlikte yapılması mümkün olabilecektir. Plan Raporu incelendiğinde ve Odamıza ulaşan bilgiler dikkate alındığında, ilgili sektörlerin temsilcileri ile de gerekli değerlendirmelerin yeterince yapılmadığı anlaşılmaktadır.

Öte yandan, taşınacak sanayi yapılarının boşalttığı alanların belirlenen küresel vizyon çerçevesinde yapılandırılacak hizmet sektörünün kullanımı için değerlendirileceği de itiraz konusu Plan’ın öngörülürleri arasında yer almaktadır. Benzer deneyimi yaşamış Kuzey Amerika kentlerinin bu sosyo-ekonomik dönüşümü ağır toplumsal bedeller ödeyerek atlattığı bilinmektedir. Bu nedenle, bu tür bir sosyo-ekonomik dönüşümün ağırlıklı olarak alansal kullanım kararları ile sınırlı olarak ele alınması, farklı toplumsal etkilerinin önceden irdelenmemesi ve gerekli tedbirlerin planlanmaması büyük bir hata olacaktır. Plan Raporu incelendiğinde bu nitelikte bir çalışmanın yapılmadığı düşünülmektedir.

Planla birlikte Merkezdeki sanayi alanlarının desantralizasyonu ile boşalacak alanların bilgi ekonomisi, kültür endüstrileri ve hizmetler sektörüne yönelik kullanılacağı belirtilmekle birlikte bu şekilde oluşacak çekim merkezleri için Silivri ile Tuzla–Kurtköy bölgeleri öngörülmektedir.

Planda kent merkezinin yeniden kademelendirilmesi ve alt bölgelerin belirlenmesi amacıyla Avrupa Yakası'nda Silivri'de, Anadolu Yakası'nda ise Kartal ve Orhanlı'da yeni çekim merkezleri tanımlanmaktadır.

Plan raporu Haydarpaşa Limanı için fonksiyon değişikliği öngörmekte ve Ambarlı Limanının kapasitesinin yetersiz olduğunu vurgulamaktadır. Bu ve Ambarlı Limanının yetersizlikleri doğrultusunda önerilen yeni Liman için Gümüşyaka'da yer seçilmiştir.

Silivri kent merkezinin etrafında birinci derece merkezin geliştirilmesine yönelik plan kararları raporun genelinde tekrarlanmaktadır. Merkez "Üst Düzey" olarak tanımlanmakta ve kentsel yapılanmayla birlikte "Teknoloji geliştirme bölgesi, fuar, kültür ve kongre merkezi, turizm alanı ve bilgi ekonomisi yoğunlaşma alanı gibi tanımlar öngörülmektedir.

Çevresel Sürdürülebilirlik açısından koruma alanları başlığında da belirtildiği üzere, Silivri Bölgesinde yoğunlaşan tarım toprakları ekolojik tabanlı doğal alanların başında gelmektedir. Bir başka tabirle Tarım niteliği korunması gerekli olan bu alanların, Silivri'deki yapılaşma ve artan yoğunlukla birlikte tehdit altında kalacağı görülmektedir. Rant odaklı yatırımlara elverişli bir gelişim senaryosu ve beraberinde getireceği spekülasyon baskısı ile bu alanların korunması mümkün olmayacaktır. Plan raporunda Çevresel Sürdürülebilirlik açısından korunması gereken alanlar arasında ilk sıralarda yer alan Silivri için öngörülen bu gelişme stratejileri, planın kendi içinde çeliştiğini ortaya koymaktadır.

Yukarıda belirtilen tüm fonksiyon ve tanımlara ek olarak Silivri'de yer alması öngörülen Üçüncü Havaalanı DLH'nin talebiyle Plan'da yer bulmaktadır. Bu karara gerekçe olarak İstanbul Atatürk ve Sabiha Gökçen havalimanlarının 2020'li yıllarda oluşacak havayolu trafiğini karşılayamayacağı gösterilirken, Sabiha Gökçen ve Atatürk havalimanlarının kapasitesini artırma seçeneği ve Silivri'ye 25 km. uzaklıkta bulunan Çorlu yerleşim bölgesindeki havalimanının varlığı göz ardı edilmiştir. Kaldı ki, Silivri bölgesinde yapılacak bir havaalanı konusu bugüne kadar herhangi bir ulaşım ve planlama çalışmasında da yer almamıştır. Bu karar, en başta da belirtildiği üzere, korunması gereken tarım arazilerini ve su havzalarını tehdit edecek şekilde gelişme eğilimini körükleyecek bir karardır. Ayrıca, itiraz konusu 1/100 000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'nın diğer ulaşım ve yerleşme kararları ile bütünlük oluşturamamaktadır.

Bu nedenlerle, itiraz konusu Plan ile Silivri bölgesinde önerilen üçüncü havaalanının, hem tarım alanları ve içme suyu havzalarının korunması hem de Plan'ın bütünlüğü açısından kaldırılması gerekmektedir.

Plan bütününde alınan sektörel ve mekansal gelişim kararlarında lojistik alanların önem taşıdığı görülmektedir. Lojistik alanlarda yer alabilecek fonksiyonlar plan notlarında belirlenmekle birlikte; lojistik sahalar içerisinde depolama, dağıtım ve ilişkili şirketlerin yer alacağından bahsedilmekte; ancak üretim faaliyetinin yapılmayacağına dair açık bir hüküm bulunmamaktadır. Bu husus, önceden hesaba katılmamış üretim faaliyetlerini kısıtlayıcı net bir ifade içermediğinden sakıncalı görülmektedir.

Plan Raporunda "*sanayinin içmesuyu havzaları ve kentin tüm doğal yapısını tehdit eden kuzeye gelişme eğilimini tetikler etkisi, sanayinin kent dışına yönlendirilmesini zorunlu hale getirmektedir*" ifadesi yer almaktadır (Plan Raporu, s. 625). Bu bağlamda, planın Hadımköy'de Odamızca da daha önceden dava konusu edilen 1/50 000 Ölçekli Metropolitan Alan Planı Değişiklikleri ile getirilen yoğun sanayi alanı ve lojistik alan fonksiyonlarının

korunduğu görülmektedir. Genel olarak "doğal ve kırsal karakteri korunacak alanlar" kapsamında kalan bu bölgede alınan kararlar, tam olarak Plan Raporunun ifade ettiği şekilde, Sazlıdere ve Büyükçekmece İçmesuyu Havza sınırlarının ortasında bir koridor şeklinde kuzeye doğru genişlemeyi tetiklemektedir ve Plan'ın kendi içindeki çelişkisini yansıtılmaktadır. İçme suyu havzalarında yoğun yapılaşma baskısı yaratacak olan söz konusu sanayi ve lojistik alanlarının Plan'dan kaldırılmaması halinde telafisi güç zararlar oluşacaktır.

1/100.000 lekli İstanbul evre Düzeni Planı kamuoyunca 2B alanları olarak nitelendirilen, 6831 sayılı Orman Kanununun 2. maddesi b bendine göre orman alanı sınırlarına çıkarılan alanlara ilişkin dört farklı kullanım kararı geliştirmiştir. 2b alanlarından kentin içinde kalan ve halihazırda yapılaşmış olan alanları tanımlayan karar; bu alanları yerleşimin bir parçası olarak değerlendirmekte ve bu alanlardan havza içinde kalanları "havza içi rehabilite edilecek alan", havza sınırları dışındakileri ise "gelişimi ve yoğunluğu denetim altında tutulacak alan" lejantına almaktadır. Her iki kullanım kararı da "gelişmesi ve yoğunluğunu denetim altında tutmak" ya da "rehabilite etmek" gibi araçlarla plansız sahaları tanımlamakta ve mevcut yasadışı yapılaşmayı meşrulaştıracak bir niteliktedir. Söz konusu 2B alanlarının ormanla bütünleştirilmesi ve tarım arazisi olarak korunması yönünde de kararlar geliştiren planın, kaçak yapılaşmalara imar affı niteliğindeki bu kararı kabul edilebilir değildir.

1/100.000 lekli İstanbul evre Düzeni Planı'nın içme suyu havzaları içinde kullanım kararlarını düzenleyen hükümleri havza içinde iki ayrı alan tanımlamaktadır: Havzaların mutlak ve kısa mesafelerini işaret eden Havza İçi Yapı Yasaklı Alan ve "yerleşilebilir alan" olarak tanımlanan Havza İçi Rehabilite Edilecek Alan. Bunlardan havza içi rehabilite edilecek alan tanımında sanayi ve lojistik faaliyetlere izin verilmeyeceği; mevcutların ise havza dışına taşınacağı kararı yer almakta; bununla birlikte mevcut konut yoğunluğunun azaltılmasına ya da konutların desantralize edilmesine yönelik bir hüküm getirilmemektedir. 2007 yılı sonu itibariyle su toplama havzalarında yaşayan nüfusun 1.015.947 kişi olduğu ifade edilerek, bu sayının "nmzdeki dönemde en fazla" 1.090.000 kişiye çıkacağının öngörüldüğü belirtilmektedir (Plan Raporu, s. 595). Yoğun bir yapılaşma baskısı altında olan İstanbul'un içmesuyu havzalarında "rehabilitasyon" ngrsnn sanayinin desantralizasyonu ile sınırlı kalmaması, havza nüfuslarının sistemli bir şekilde alandan desantralize edilmesine ve böylelikle bu alanların rehabilitasyonuna yönelik politikaların Plan ile belirlenmesi gerekmektedir.

İtiraz konusu Plan'ın turizm sektörüne ilişkin kararlarında kruvaziyer turizminin İstanbul'un değerlendirmesi gereken bir turizm çeşidi olduğu ifade edilerek, Plan kararlarında, faal durumda olan Galata (Salıpaazarı) Limanı'na ek olarak "*Haydarpaşa ve Zeytinburnu limanlarının kruvaziyer liman olarak hizmet vermesi; bunlara ilave olarak Kartal'da kruvaziyer liman oluşturulması planlanmıştır*" (Plan Raporu., s.678) denilmektedir. Plan lejantında "kruvaziyer liman" gösterimi olmayıp; plan hükümlerinde de kruvaziyer limandan bahsedilmemekte olup, liman geri kullanım sahasına ilişkin açıklama getirilmemektedir.

Bilindiği üzere "kruvaziyer liman" tanımı 2005 yılında 3621 Sayılı Kıyı Kanunu'nda yapılan bir değerlikle tanımlanmış ve ilgili yönetmelik düzenlemeleri Odamızca da dava konusu edilmiştir. Bu tanıma göre Kanunun özünde yer alan kamusal kullanım esasına da aykırı bir şekilde yapılaşmanın yasak olduğu kıyılarda yüksek yoğunlukta yapılaşmaya ve konut dışında her türlü fonksiyona izin verilmektedir. Bu anlamda itiraza konu Plan'ın İstanbul'un kıyı alan düzenlemelerine ilişkin aldığı kararlarda bu çelişkiyi aşarak, kıyıların kentin bütününe hizmet edecek şekilde kamusal kullanım esasına uygun bir şekilde yönlendirici olması beklenmektedir.

Buna ek olarak, Kruvaziyer Liman fonksiyonu tanımlanan alanlardan faaliyetini sürdürmekte olan Galata (Salıpaazarı) Limanı'nın ve yapılması ngrlen Haydarpaşa Liman alanının; gerek yanaşan büyük yolcu gemilerinin İstanbul'un silüetine olan olumsuz etkisi,

gerek kruvaziyer limanın söz konusu tarihi merkezlerde oluşturacağı yoğun kentsel trafik ve yukarıda da ifade edildiği üzere kruvaziyer liman sahasında alışveriş merkezi, ofis, konaklama vb. çeşitli fonksiyonların yaratacağı ayrıcalıklı yapılaşma hakları açısından sakıncalı bulunmaktadır. Bir yandan planlama çalışmaları başlayan Haydarpaşa Gar, Liman ve Geri Sahasını yeniden işlevlendirmek üzere İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından arama toplantıları yapılırken ve bu konuda acele edilmeyeceği ilgililerce ifade edilmişken, Çevre Düzeni Planında bu alana ilişkin olarak Kruvaziyer Liman kararı getirilmiş olması, koordinasyonsuzluğun ya da izlenen yolda samimi olunmadığının bir göstergesi olarak kabul edilmektedir.

Kruvaziyer liman fonksiyonu verilen bir başka alan da yine Odamızca 2007 yılında dava konusu edilen Zeytinburnu (planda Zeyport olarak adlandırılan) liman sahasıdır. Projenin Tarihi Yarımada Silüetine olan etkisi ve yaratacağı trafik baskısı dışında yine Kıyı Kanunu'na aykırı bir şekilde denizin yaklaşık 500 ha doldurulmasını öngören imar planı mahkeme kararı ile iptal edilmiştir. Söz konusu yargı kararlarına rağmen aynı alanda kruvaziyer liman yapılaşmasının 1/100 000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı tarafından da öngörülmüş olması yargı kararlarına aykırıdır.

İtiraz konusu Plan ile Marmara Denizi üzerinde günübirlik turizm, rekreasyon, eğlence, festival, toplantı gibi etkinliklere yönelik yapay adaların oluşturulması yönündeki Plan kararının gerekçesi anlaşılammıştır. Bu karar, önceki yıllarda gündeme gelen "dev Semazen heykeli, Haydarpaşa'ya Fatih heykeli" gibi önerileri akla getirmektedir. İstanbul'un sahip olduğu ve korunması gereken doğal değerler ve tarihi doku özelinde düşünüldüğü zaman bu eşsiz doğal ve tarihi doku ile yarışır ve onun önüne geçer nitelikteki bu tür kararlar, evrensel koruma ilkeleriyle çelişki yaratmakta, bu konuda imzalanmış uluslararası sözleşmeleri göz ardı etmektedir. Ancak dünyanın en önemli tarihi şehirleri bile cazibe merkezleri yatmanın yollarını aramaktadır. Bu nedenle İstanbul için geliştirilecek cazibe merkezleri, İstanbul'un tarihi geçmişine, özgün kimliğine, evrensel ve doğal değerlerine saygılı tasarlanmak zorundadır. Bu türden geçmişleri olmayan yeni şehirler için geliştirilen modellerin, İstanbul için bir örnek teşkil edemeyeceği unutulmamalıdır.

Tarihi Yarımada içinde kalarak fonksiyonun yoğunluğunun azaltılarak devam ettirilmesi öngörülmektedir" (Plan Raporu, s.609) ve *"...yoğun konut dokusunun arasında kalan ve bu nedenle genişleyemeyen Şişli Etfal Hastanesi de Seyrantepe'de TEM'in kuzeyinde önerilen kentsel ve bölgesel donatı alanına taşınacaktır"* (Plan Raporu, s.658) denilmektedir. Hastanelerin yer seçim kriterleri değerlendirildiği takdirde bu kararların şehircilik ilke ve esaslarıyla örtüşmediği açıkça görülecektir. Sağlık tesislerinin Kent merkezine yakın, ulaşılabilirliği güçlü, kent mekanı ile ilişki düzeyi yüksek alanlarda yer seçmesi hastaların, hasta yakınlarının ve çalışanların hem hastanelere hem de hastanelerle ilişkili hizmet üreten yan sektörlerle ulaşımında birincil rol oynamaktadır.

Planda söz konusu taşıma işlemlerinin gerçekleştirilmesi durumunda kent merkezinde oluşacak mekanların tekrar kamusal donatı alanı olarak kullanılması yönünde bir karar geliştirilmemesi, bu kararların üstün kamu yararı ilkesi göz ardı edilerek alındığını ve bu tesislerin kent mekanı ile ilişkisinin değil rantsal değerinin hesaplandığı anlaşılmaktadır.

"İstanbul'un vizyonu" çerçevesinde plana ana kararlarından biri olarak giren ekonomik sektörel yapı ve bu yapının istihdam oranlarındaki yansıması planın içeriğiyle çelişir niteliktedir. Plan raporunda *"Plan'ın "donanımlı, motive edilmiş, yoğun ve yüksek verimliliği olan işgücünün geliştirilmesi" yaklaşımı doğrultusunda; İstanbul'un imalat kökenli kayıtlı ve kayıt dışı istihdam yapısının kapsamlı bir program dahilinde ve kademeli olarak hizmetler sektörüne dönüştürülmesi; bilgi temelli ekonomik yapıya geçişi destekleyecek teknoloji geliştirme alanlarının ve üniversitelerin kentte yer seçmesi"* kararlarının verildiği ifade edilmektedir (Plan Raporu, s. 569). Söz konusu istihdam yapısına ilişkin nominal değerler plan raporunda yer almamakta; dolayısıyla oransal olarak ifade edilen değişimin sayısal

boyutu görülememektedir. Bununla birlikte İstanbul'un bilim, kültür ve finans merkezi olması şeklinde özetlenebilecek planın genel öngörüsü doğrultusunda istihdamın sektörlere göre dağılımı 2023 yılı için toplamda sanayi %25, tarım %5 ve hizmet %70 olarak belirlenmiştir. Bu oranlar plan raporuna veri teşkil eden 2000 yılı istihdam dağılımına göre sırasıyla yaklaşık olarak sanayide %22'lik, tarımda % 38'lik bir düşüşe; hizmet sektöründe ise %17'lik bir artışa işaret etmektedir.

Kamuoyunda planın sanayiye desantralize etmediği yönünde açıklamalar yer alırken; plan raporunun birçok yerinde sanayinin kent çeperlerine ve il sınırları dışına desantralizasyonundan bahsedilmektedir. Bu "mekansal" hareketin sonucu olarak sanayi sektöründe çalışan nüfusun da desantralizasyonu; yukarıda alıntılanan ifadeler doğrultusunda ise bu nüfusun "değişimi" öngörülmektedir. Tekrar edecek olursak, plan raporunda istihdam projeksiyonu oransal değerlerle ifade edilmiş; mevcut ve öngörülen çalışan sayıları belirtilmemiştir. Bu değerlerin yer almaması plan raporunun bir eksikliği olup; oransal değerler üzerinden azalan istihdam payının bir açıklaması da bulunmamaktadır.

Bununla birlikte plan bir yandan kırsal yerleşimlerin ekonomilerinin güçlendirilmesi yönünde en önemli faktörü tarımsal verimliliği arttırmak (Plan Raporu, s.612-613) olarak ifade ederken; diğer yandan tarım üretiminin desteklenmesi yönündeki politikaları cılız bırakarak buradaki istihdamın günümüz koşullarından daha düşük bir yüzdede olmasını öngörmektedir. Bu tespiti planda 10 numaralı alt bölge olarak gösterilen ve büyük oranda mutlak tarım arazisinin yer aldığı bölgedeki istihdam dağılımlarının yüzde değerlerine bakarak görmek mümkündür. 10 numaralı alt bölgede tarım istihdamı yaklaşık %51 oranında düşerken; hizmet sektöründe yaklaşık %129'luk bir artış görülmektedir. Bu değerler kırsal yerleşimlerin de yoğun olduğu bölgede tarım kapasitesini üretim anlamında bir ekonomik değerden ziyade agro-turizm vb. şekillerde açıklanan tarımın hizmet sektörüne bir girdi oluşturması kabulü göze çarpmaktadır.

Çevreye ve İstanbul'a egemen kılınması istenen turizm fonksiyonuna karşı bir tehdit oluşturduğu düşünülen sanayi alanlarının bir kentsel risk olarak görülerek *sih hileştirilmesi kapsamında desantralizasyonu* kararı mekansal olarak verilmiş iken; planın asıl hazırlanış amacı olan sürdürülebilir yaşamlar ve çevreler oluşturma fikri ve insan hayatı karşısındaki en büyük risk olan depremlere karşı dirençsiz ve nitelsiz mevcut yapı stoğunun rehabilitasyonu hakkında planda yaptırıcı bir hüküm bulunmamaktadır (Plan Raporu, s.729).

Doğal afetler açısından risk taşıyan alanlarda (jeolojik, hidrolojik-hidrojeolojik, sismotektonik/depremsellik kökenli potansiyel tehlike alanları ile erozyon ve yangına hassas alanlar) mikro-bölgeleme çalışmaları yapılması gerektiği (Plan Raporu, s.721) ve alt ölçeklerde bu çalışmaların rapor sonuçlarına göre imar planları hazırlanabileceği (Plan Raporu, s.721) belirtilirken, başta deprem ve yangın olmak üzere diğer afetlere karşı da hassas olan meskûn konut alanları, hastaneler vb. kamu yapıları, ticaret ve turizm gibi yoğun yapılar ve sanayi yapılarının sağlıklılaştırılması (güçlendirme veya yeniden inşa etme) konusunun yaptırıcı bir biçimde ve açıkça dile getirilmesi, bir zarar azaltma stratejik adımı olarak olası afetlerde can ve mal kaybının en aza indirilmesi için büyük önem taşımaktadır.

Belediyenizce 15 Haziran 2009 tarihinde onanarak 17 Temmuz 2009 tarihinde askıya çıkarılmış bulunan 1/100 000 Ölçekli İstanbul İl Çevre Düzeni Planı'na ilişkin itirazlarımız yukarıda ayrıntılı olarak aktarılmış olup, yasal haklarımız saklı kalmak şartıyla itirazlarımızın görüşülerek kabulü hususunu arz ederiz.

Saygılarımızla,

Tayfun KAHRAMAN
Şube Sekreteri